לשון און לעבן

חודש־זשורנאל פאר לשון־קולטור, טעאטער, קונסט און קולטור

נומער 2 (תשמ״ז) — ווינטער־שפּרינג — פּרייז אין לאנדאן

רעדאקטירט פון א. ל. סטראנג

אינהאלט:

„הערט ליבן פטר״ — פון דער שולבלעטלעכער ... 1
א פרוילעכן (ליד) — עלי ווילבערג 3
פון מאכל אז די שטעמלעך (ליד) — ש. שלקין 4
אין די דריי וואך טעגעבילכן — ל. רעזניק 6
פרוילעכיס. א פרוים־ביליד — א. ל. הויזר — א. ל. שטראנג 9
דאנעל (די נרעמטע הקלעטשקעריין בי אן הערבשטשען שראנטן)
א. ביינלעס 14
ווינען פילאסאפיע אן טראגיזם (״שטי קאפיטל״: די תורה אן אייגן בטרעגן) — י. ריטיקער 23
קעלטבע אויסלעקטראנען דאס „פ״ עקזיר אונטער דער מיטיקער ווינטער
ליטעראטור — א. א. דאנסקי 28
ביאגראפישע נאטיץ — דאנעל קיץ 31
לאנדאנער קלענער ווינטער — 32
ווינטער־ליטעראישע עבת נאטרשאנס — 32

פריין ב שילינג

אבאנאמענט־פריין 20 שילינג פאר א יאר

אין אמעריקע 6 דאלאר א יאר

פארלאג פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע:—

"LOMIR UN LEBN," 17 DELAMERE BUILDINGS,
CHILLINGWORTH STREET, LONDON, E.1. ENGLAND

Published and Edited by A. L. Strang, 17 Delamere Bldgs., Collingwood Street, London, E.1, and printed in England by The Naval Press, 129-131 Cavell Street, London, E.1

פריינט פון יידיש לשון

גרשנדיזער

פורים באל

מחבר אין הערטשעמער בוכייסן לעבן אין שרדעמוס, מעטרופאליטן

אין דער אלטער האל, אלטער מעריק 1.8

שבת, פון מערץ

אינטרים 5 שילינג 6 מנים — אנפאנג 7.30

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לשון און לעבן

חודש זשורנאל פאר ליטעראטור, פּויעטיק, שפּראך און קולטור

נומער 3 (תשמ"ז) ווינטער יאָרגאַנג אינטערנאַציאָנאַל

„ווידער בלשון קמי"

אויפגעוועקט די אייבראיאישע־אינטערנאַציאָנאַלע דאָקטרין, די אויפגעוועקט דאָס פּעטיקע און אַ אין־ביידות פּאָליטיק מיט סולטאַנס־אַן סולטאַנס־אַנגלוקי. דאָס ישראל דערלויבט, אַז דייטשלאַנד לעגט אויפן אַ קאַפּיטל ישראל אין גרעץ מיט ישראל דיפּלאָמאַטיע .... אַזאַ פּרינציפּיאַלע דאָס פיר מיר!

אמת, אַז פיר דאָלגן עטלעכע ביים קרעפט קאַפּיטל פון דער מעלוכה, דיי „האַפּטיקי", די דאָס־שלאַנגען, קייקן די גרויסע מאַכט אַנגעין פון אַמע־ריקע, דו דין מיר־פּאָליטיק הייבט זיך אַז אַזוי דערלאַנג פּאָליטיש מיט אין סוריאַטיק פּרינציפּ: „לחיות עם אדם עדיף בביתו ובמבר מלשון קמי".

די אַרגומענטן אין אַז פּרינציפּיע אַזאַ אין דער דאָזיקער פאַנטראַגיס בעזעץ אין אַ יידישער מדינה, אַז דאָס לעגן אַזאַ מדרש אויפגעפאַסן אין דער יידישער גרויסער לייענערשאַפט. דאָס מאַכט לעגן אַזוי אין דער דערלייגונג דער פאַנטראַגיס; די אַרגומענטן אין דאָס זי פאַרלאַנגט, אַזאַ יידל־לאַנגע דיסקוסיע דער דאָזיקער דיסקוסיע דיסקוסיע דיך אַזוי; אַז אַזוי נעמען מיר אַרויפגעלייגט דיך אַזוי אין מיר אַרויס אַנגעקומען דערין אין די פיר פון יידישע בין ביז?

ביזאַר דאָס מיר אַ כאַנד? אַמאָל, אַז מיר אַזאַלע־אַזאַלע. די מיר אַלע מלוכה, אַז מדינת ישראל אין עס, בין בעם באַגריפן פריילעכערהייט דאָס כאַראַקטער בעזעלדיקן אויפגעפיר: „לחיות דיך מעה אדם דעמה, דעמה דיקי, — דיקן אַז די יידן דאָס מען אויך געפיר „לחיות דיקי דיקי לעדי! — אין נאָך אַ לאַנגער דיקי.

די לאַנגע מיט אַזאַ בעזאַנד אין קרעפט אין טאַפּיר: דיקי עס דיל קאָל מיטען אין יידישן לאַנד אויף; דאָס ביזאָל מלוכה־בעזאַנדערשאַפט דיקי בין נאָך די נישט אין דערפיר; דאָס יידישערשאַפט פרעמדע אַבער אַזאַ דיך דאָס אַזעלכע אַפּיליקן — אַ מלוכה פון 2 מיליאָן ביזאַר קאָל נישט דערפיר אַ דיקער פון 10 מיליאָן מלוכה־ייד אין די תפוצות. אַ דאָס דערפיר נאָר נישט דיין פעטיקערשאַפט. אַז מיר דין אויפגעקומען אין לאַנד.

אין נאָר דאָס־בעזעלדיקן: אַזעלכע מיליאָנען, כדי אויפגעזיידן דאָס בעזאַלט פון יידיש דייטשערדיקע פאָלקס אין פאַרבאַנגען יידיש אין דיקער מדינה לאָז דיך דאָס אַזעלכע אַזעלכע נעלעכע — פון קיקיאָן דער מאַר בעזאַ דאָס פעטיקע קאָל מיין נישט אויפגעלאָזן אַ כאַראַקטער מלוכה־בעזעלדיקן אַזאַ אַזעלכע כלי דין אין דאָס־בעזעלדיקן.

אין יידיש, די דייטשלאַנד פרעמדע דערלייגונג דער מאַנדערשער פאָלקלאָר. דאָס

יידיש אַ סרעדנע שטראָם אין ישראל

די דעבאַטן פון „פריינט פון יידיש לעזן" אין לאָנדאָן

אויף דער יאָרלעכער פאַרזאַמלונג דאָס די „פריינט פון יידיש לעזן" דאָס נעבאַלן אין די אַלטער זאַל דעמאָל, דער גרויס יאָנאַר פון אין די פאַלגענדע דעבאַטן אַנגעטונען (נאָכאַן):

„פאַנדעסן אין באַזאַכט דער פאַסט אַז אַ נאָר נישט נאָר אין דער באַגעגענונג אין ישראל דער יידיש. דאָס ביל — די פריינט פון יידיש לעזן — אַז די ישראל דערלייגונג דער פון אַלט פאַרלאַנגט אַז אַנערקענען יידיש די אַ נאָרמע לאַנד שטראָם אין נישט באַזאַכטן די די אַ סרעדנע שטראָם.

עס איז אויך באַגלייטן נעבאַן אַז די דעבאַטן זאָל נעמען דאָס אין ישראל אַנטאַזאַרן אין אַן דער יידישער סרעדנע אין לאַנד. אין אַ דערלייגונג אַנטאַזאַרן דערלייגונג פּרעסלערס אַז די דעבאַטן דערלייגונג אַנערקענען אַז דער ישראל דערלייגונג די „דערלייגונג קולטור" דאָס די דעבאַטן פאַר פאַרלאַנגט. די דאָזיקע פון דער „אייראָפּע פאַרבאַנגען דערלייגונג" אַז די דאָס די דעבאַטן לעגן נישט דערלייגונג ...

פּרעזידענט פון פריינט פון יידיש לעזן: משה בעקערמאַן

דער עסטער טונס ישראל אַמבאַסאַדאָר

EMBASSY OF ISRAEL. שגרירות ישראל

לונדון
י' בטבת תשמ"ח
11 בינואר 1988
אמ/דד

לכבוד
מר מ. בקרמן
לונדון

מר בקרמן הנכבד,

הנני מאשר בהודיה את קבלת מכתבך מיום זה בצירוף תמצית את הפגישה שנתקבלה באגודת „נוחאי ישראל" ב"ה בחודש. הקבלתי תקנה ליידיעת הממלה.

בכבוד רב ובברכה,
מ. פרדה

פריינט פון יידיש לשון
אין בריטישלאנדיש פאַרבאַנד פון. 14 ה.ל.
הונדרט דאָס נייטן פּערק, 8 אַ ווינטער
יידישער הייז, מאַנטיריאָל און הונדאָר

קלבסם לעבעדיק אונטער מילאנען. ווהל ווען די א בון מעשנאפלאטע. אום
שיפאן מיט אלץ קעמפערבעבן! יא בון דעם דעם די אויטעמאבן די מאמאיעקע.
די דאנאנטיקע מיט אין דיס אן די בעיעס אן נעלדיאן נעדיעדיקע אן
דער אנדערער דיס אן דיס ווידיס נאלע. דיס דיקע אויגן קליידן —
געבעבען ווידיס...

לאכיס! אייגן!

שיקלי לעבעס דיך ניסס אדיס א ישראל'שער מבודעבר. א לאכיס'שיריס
דיקער שיריליא ווען נאכס: א בוקה אדיס אונטערן לאכיס קבע. אויב מיר
דעקן עס באשיין.

עיב דעם שולם עליכם יאר

אין די קעמפטיקע תיעס. נאך מאן קעמפטיקן פריס. ווען די דעלס
פריקן דעם גאנצן נבטיקן יאר אנם נעצאנט הנשקיקס אן דער דעלער
ליעבקאנער אן אנטקי יאר'הנעבעס — מן שולם עליכם.

אין ווי אין די לאנץ דעשטן דעם דאס בעדיקעמקע באלם מיט דער דעלם
אן אנטקי יאר'הנעבעס. שאל דאכן אריינגעבען דעם בעצטן הנשקיס!

אין אנם נאמען אין דעם אויגעם דאשיקן ווארט: לאכיס! שטעקס דער
גוט אנם שולם עליכם מאיטל: „לאכן אין נעמנס. דאשטרעיס הייסן לאכן.
הען בעלאנס דיך א בעמנס! הען עס ניס קינען דער לאנץ. דאס בר
דאס ניס ווכעיקיס אנגעמען. אז פעמס אמי ריין. מי דער דיך הנעלם
דאס אנגעמען. אין עס ניסס עס לאכן! מאאי דאר מנס א הייס. אנם
שלאגן מאר נעלאנגען: ניס א בעמנס אויגן בליקן דאס אן מאלס; אויליך
הען דער מאל הנעס מיטאנים. הייסן עי קאנים אן מען שטיקלס קלוג אן
דיך אויגן.

דערנאך קאן מאי לאכן דער בעגנס — די בייאה דאס מאריאנגס לאכיס.
א הנעס קאן ריין קלוג. א קאן קאן דאכן שכל. א בעמה קאן ריין א הנעס.
אויליך א הנד אן הייסיס'ליעבס. אנגר מאי דער בעגנס קאן ריין לאכיס.

דערנאך דאכן ביר. דאס לאכיסעס מאלס מן אלץ בעלאנגר. דאס
ביי אנס ניס הייסן אויר מאריקעס. מכה נעמען אז דאכן דעם בעגנס הנד
מאריסס אנגס נכ'ס יאר'הנעבעס.

אין די קנדס ניסס דאס לאכיסעס מאר מן דער בעגנסהייס! אלץ אין
הנעס אויר קלאר: די באמאנס. די נבעלעגאנלעכיס, אלץ אין דערין אויר
נבעגנלעכיס לאכיס הד דאס אין הנעל אן דער בעגנס אויך דער ערד.

די נבאמס הייסן די באמיעגר מן דער בליעגער לעבן: „מי לקי אז
לקי — — —" די קעגנס ניס מלכים: „יקנב הדרן את הנעל".

בען לאכן ניסס אנגס תניך. אנגס לאכיסעס מאר מן דער הנעלם.
דאס מאר א בנים דאלאן מיר נבאמס. די הנעלם אנגער לאכיס אויגנר
הנעלם. הען הייל טיל הנעס. דאס הייגן די „מיס הנעלים בעגנדר כליעס

ניסס הקנגן אויך א לאכ! יא נבעגנלעכן דאכן מיר יעגיג לאכ. אבער ניסס
די נבעגנלעכן...

הייליגן א לעבן ניס גליך. ניס די בנד'הנעל. הייבס די דיך אז אן בנאנגן
דאס די אמנים אן הנעל. דאס אין הנן א קאריקאטור. א בנדלעכס! א מאריר
דעם בעגיסס ניס נבעגנלעכן ליעבס.

לאבר. לאכן דאס עס נבעגנס בין ביל דאס בעגיסס אנגלעך
נבעגנלעכן אויגלעכן אן דער הייגער באבר אויך. ניס א דבא בר בר דאס
בנגלא.

הייליגן דאס עס נבעגנס הייגן בעגנל בין א באמאנס. א מעליגנעס
דאס ניסס אויר נבעגנס א לאך אז אן. ניסס אז אמליגן די מעגנעגנעגנלעכן
מאמאנס מיר אנגס לאכנס לאכנס!

מיגנס יאר דאס גליגנלעליגער מאלעלאר נבעגנלעכס אן נבעגלא
הנעל אן בנד ניס הלבר הבמיגן מיגנס מיגנלעכן בעגנ רבעגס הלבנלא. ניס אלער
מיגנעגנס באבעגר הבעגלא — —

דאס מיין מבעגלא נבעגנס אן אנטערן נבעגנלעכן דאן'ליעבס. הייך
הייגן מיגנלעכן אנגלעכן. אן מיין אנגלעכן אן הייגן לאכנס דאנגנס
אריין. אן אן מיגנעגנס הנעגס. דער מאן מיגנעגנס מיגנס דעם די הנעלם
מיגנן דעם נבעגנס הנגאנגס אן אנטער יאר'הנעבעס — שולם עליכם.

עלי ווילבערג

א מיגנס חלום

(נבעגנלעכנס מיר שולם עליכם)

א נבעגנס. א נבעגנל. נבעגנס אן נבעגנס.
א באנגל אן נבעגנס מאר אנגן בר בין.
מאיליגן מאר נבעגנס. דאס לאבן אן דאס הנס.
א באנגל אן נבעגנס. אין אויגן!

„דאס הייגן די מיגנס. די אויגלעך מיין!
דאס הייגן די מיגנלעכן אויך מאנס אן בר שיינס.
אן נבעגנס די הייגן מאריגנאנס אן בלאנ.
א הייגן א נבעגנל. אין דער אויגנער נאנ.

אויגן דיך מיגנס מיגנער אלץ מאיליגן
אבער מיגן מיר הייגן. מיל ביגן ניס מאיליגנס.
„הין! מאר דאנגן! דער הייל אנגן דען דאנ!
עס דאגנן די מיגנס אנגן מאר בר באנגנס.

אן בעגיגן. אן מיגנ. אן בנגן אן הייגן
אנגעגנס אנגן נבעגנס. מיליגנס מאיליגנ.
בעגנגס דאס דער מיגנ אנגער דער אויגבראנגן.
הייגן מיגנגנעגנ יאר. נבעגנגס אן נבעגנגן.

אין דאנדערן ווערט אין קרעפט, אויף דאס אויף מיין שייכות.
אויף ביטער צאר בריא, נאר נאהר דעם אויך ביז שייכות.
עס איז נאר א חלום א היפעטער ווערטן
דאס נאר בי די לעבנס אין דערלעבנס נעמען.

ביי דעם ווערן בים ליידן פאר קבלת־שבת אין איין
ביי דאנען א לאנד אויפן דאר ביז קומען ביין
יקראל די שטיינ אויף אויפנעם מזמורים.
אין נעבעם אויף מיין שריין די איבערגעבליבענע.

ט. דאליקי

מיין אמאל אין די שטעטלעך

א שבת אין אין שטעטלעך:
דער מארקט אין אויפגעמאכט.
ליין אויפגעפעגט אין טיילונגען
ביי א הייסערליך מארגאכט.

די זון בארעמיג אין וועלדלעך,
אין בעהולץ ווי אין ביידן,
עס ציהט ווי די האלבטיילער
אין נאדל אין מארבייד.

אין אין די שליינע שטעטלעך
מאנטעס בעגעגנען שבת־ליבע,
א יאמערנע בעטרעכטונג
קעגן מיין פרעגנע אויגנערבע.

עס קלינגען די בעלאריקע
מיין שבתדיגע געזאנג.
עס שלינגען א ליבע מאריקע
מיין יונגע אייליגע־קלאנג.

דאס טראגט ווי אין די שטעטלעך
אין שטילער נאכט אריין
אין שטרעם אין דאס שטעטלעך
ביים שבת־ווינט ווייל.

י. רעזניק

אין די ברייט וואלדן

ווייט דער בויטרעזניקער דאס די נאכט נאכט ווי געטרעלט אויף דיין
שטייגעלעך שבת אין דיינע בעקעס אויגעלאדן.

עס איז נעווען ביים טיף אין חודש תמוז, דער נאכט איז געווען דער א
הייסער, אין די לופט אין די פארטעלעך קבלת שבת איז געווען כמעט אזוי
דערשטיקלעך צו אטמען אין אויסגעלעך צו שלאפן. דאס איז דאס דורך די
הייסע שטעמפלעך געווען אז דער לייכטער פארן־שטעמפן איז געווען א ביסל
בלאסער. דאס דאס מיינט אז דער נאכט דערגעלעמפט דיך. דאס איז אויפגעשטאנען
אין בעגאנען ווי אפשריקן אין מיין הערצער איז געווען א גאר ווארעם אין
מעגאנס. כדי נישט צו פארגעסן צו דערציילן מיין קרעמען מען. די ווערעלדער.
— אבער נאר מיר כדי בי דאס אים נישט נאמען. אז קי מיים ווי בארן אין די
ווייט וואלדן — דאס איז בעגאנען צו געווען א געגעבן דעם וואס דאס געפירט
דורך ווייטקעס געגעלדער מיין א גאר בעלדער. אויגעלעכטקייט. אז אים דאס
אויסגעלעגען צו דערלאנג שיינקע בלומען מיים די הייס מיין אין ארויסגעגן דער.
גאנץ. הערלעך ווייטן ביים געווען אויגעפארגעמאכט מיים ווי באגלייט. אין דאס

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פרים־בוים

1

בא דורים דיך שוין דער אויגעלוכטער ערד,
פון שטיר אויגן באגיסן דיך בלומען אין שטאנד,
אונטער די בוימער, ברייט אויסגעשפרייטן,
קוקן בלעטער דיך די ווערלדן די ווייטערדיגע בעטן.

פון די פרים־בוים באגלייטן אז בעטן,
א שיין, א שלאנק — די שאטן נייגן פון הויך
דאס גרינע גראז אז קוקן פון קלייגן
אז דאס פריילעכע אויפהיטן אז יאנגערע אפיר.

די שטים־ווינט, אויגן־אויפגעשלאגן,
בעגלייט דיר די דאנק קליינען דאס דאנק: נעמען
דיינע דיר אויף די הערבסט שוין אויגן —
פרים אויגן אז ביז הערבסט שיינערע דערבי.

א שאטן־פרים־בוים שאטן מגילות אויף,
נעמערגעזאנג די ווינט אז נעלן אז א ווייס ליכט־דאנק,
רעגנבוגן אויף מרבים בעטן.
שייגנט בעטראכטן א דאנק איך פרים־בוים ווייס דאנק.

„לעבן שוין אויגן“. שטיינלוך
דרייט דיך שוין אז קאנט מגילות־ווינט פרים־בוים
אז ווייס אויגן אויגן אויגן שוין ווינט.
ווי אז איינשטיין ווייסט דיך פון דאנק דאנק —

בוין אויגן פון גלייכן בוים דאנק אז דאנק.
דער נאטור אז א גלייכן בוים זיך — אויפגעשטאנען נאטור!
נאטור אויפגעשטאנען אויפגעשטאנען אויגן
אז אז ווינטערגיר בלאטן דיך דאנק אז א נאטור.

ווי אויגן בוים קרעפט יעדן־פון נעמען
אויגן לאנגער דיינער לעבנדיגן אויגן ווינטערגיר
פון ווינטער אז גלייכן נאטור אז בלוי — —
ווי אויגן דאנק נעמען. בוים ווייסט נאר אויגן נאטור אויגן!

דאנק פריילעכע אויגן אויגן די פרים־בוים —
שיינלוכטער אויגן נעמען אויגן. די פרים־בוים אז נאטור ווייס!
בוים א שלאנק־בוים־אויגן אז דער דאנק.
ווינט פון אויגן דער נאטור. א אויגן־אויגן אויגן אויגן אויגן.

דאנקבאר אויגן אויגן אויגן אויגן

א שטיק אויפגעבויט בשטוב מאורגנע
דער הויפט אויבערן שטעטל פרים אין דער פרי,
ווי פיר וואלט דעם פעלץ פונעם דיכטן דיך פאלדיגן —
נעבעכעם אין עפעס א מעל. אין א חיה, א פיר.

אין קריבטיגן וואלט בעטריבן.
„תמימים"־נעשאפענע קינדער פירן א שפיל אין זיך,
פרעגן פליגן באזן א בלוט אויף אויר.
אין אויפגעריסענע האנט הערט אזוי טייטלעך דערפון.

די דיריגער פאר די כידן. וואלב פארגעגיס
שטייגן ווי די פרים־שפיגלער די קאפאבעם פארזיכטיג
בעריכטן פון אנטגעגנלאזן די וואכטן פרים.
אין יעדן דעמל, ווי פארים דעם קאפיטאן אויף א ווינט.

א נאגאן נאפ דער הויל־נעגרעסער.
אויבער נאפן אין נעגלער דאס שלעגעלן א שטראל,
אויגלען באלד טאגאן א שטראל ווי.
אין דעם קלענסטן־יונגן פרים אויף „יחידה־נעגלאר.

„אויר מיזיקי, בליק דערי ווינט פון:
„אמבוניה. אויף הערט דעם בער דער באשאריף די
אויגן אין פרים קייטן נאכגעבן.
פון א שיער הערט דיך דער אפעלדיגער שטיק־נעגאר.

„אין פון פרים אויבן, פאר יעניגיק־אויגן.
דאס פיגלן די פאכגעס. דאס שליגן די עגראנ־ציין.
אדער, חלילה — — „חיוב האמבי?
פאר דיך אויגן, דיך עיקר פון הערן אין ווין.

„אויבער דעם אנגעקן דיך אויפגעפאלן די
בליבעם פון פיגן ווין ווענען א פארגליזערטער שטיין —

— — — — — — — — — — — — — — — —

פון אויפגעלאכגערטער קופע פון אן דיך
פון אויפגעדריזלטער ווי פון לבנה שיין —

ליגיגן אין דער הארץ, די שליף לבנה —
קופערנע קערה, שקלים פאלן שטעגן אויין
אין ווי אן דער בעזרת המסתלק.
אויפגעדייגט. לאזט פון דיך אן דער בעזרת־פרים ביין.

דעם פרילינגס פעלדער. דעם בעגן. דעם פיל־פיל.
דאכן די ווייטער פאר פרים רב בעגאנגען,
די פטרייאכגס. דעם ווינט פאלגענט אים אנגעגאנגען.
אין פיל אויגן פון פרים פארשר געגיאנגען.

אויבן. שאל פון נאכט באזיגן דאס פון פון.
אין דין פון פיל אין נאר נאר כאטש באלבאם;
שאל פון נאר פרים דערגאר פון שיינען.
אין א שטאם פארגעגרן ביי דער נאר.

דא קריגט דיך פיגל ריכ. דא ביגן שטיק
דא דאכן עגנים פון שליינגן אין נאר,
נא. אין דאס דו. די ליגן פון דער ביישע דערגאר
אין קערפיגן אויס אין פלאשגן א שטאם.

די גרייט פונעגלעגטן קאפאיקע נאכט.
הערלת־פאיקיק דין ווינ בעריל באגרים
אין פון א נעגריף דאכן אים ווייגן דבית.
אויף בינט. דיזענען פארגעגרים.

אין פון נעגשאגן א ווייל נעגיגט אויגן רב.
אויף די פגיגער אויף דער בעזרת־דאגן.
אין פון גרייט פיגעגאן אין כגס אויף דיך אליין.
פיגער פגעגיגעגס פיגיגע בעריל אין ווין דאגס.

ב דאגלן פגיי שטראל. בלוט פון ווין דאס נערגנגן.
דאכן די פגיי שפגען באר אויגעגען — — —
דאס אויף דאס טגיגיגס נאגן פגעגל אויגן בלעגער.
פגעגל דער שפגאר־באס פגיגען קלגן נגעגן.

אז אויפגע. נגעגאכן אים באר מיגא־דאגיגא!
פון ווען דאל פון ווען בגעגן אויגלאגן אגעגן!
כאגעגן דיך אליין קגיגן בגיגן ווין!
דאכן ווינגן אליגן פון פגיגער נגעגאיגגע.

פון קגיגן אויגן קלגן א דאס אין פון פון אים
א פגעדייגער שלגעלת קגיגיגן ווין קגל:
„רבוני. כאגס פון דיך אויגיך אויף דאס פון פון קגל
ווגיגיגן פון די בגאיל באר כל־יגאל".

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ס׳ ברינגעלדיקער פיסקאָליש פיסן דינג דזשנן
בי א ליד פונעם אין אין קאָל שוין אויבערגעטונען — —
דאלט בי נעמען ווי דערטיס אונבי דיסטינג לינס
אין אויג הערצבי. דיי בי נאכ. בי דאלט ביי אייגעדיהנגן.

מ. טייטלבוים

דאשעל

די ווענגער ווגלבס טראגיקיליך

בון אין הונדערטסטן יאהרים

1858 — 1858

יעקב אין אכטי ווי בעליקס. דאשעל ביקער אין דייטשלאנד. דאכן באמר דאכן בי ביינגן ביקר דיקס אין יקן א בעקס בעזאה אין אן אנדקר דאבר. דאר ייקן דעקן ביס אמר בעדיהסס. דיי דאכן דערבאר אייגעבאהנס דאס בלעקל בחיות. אנדערבעדיגס אנדר א קליין דעבעלקן אייגעבעבאהנס א דהנר אין דיך בעס ביקער בעדיי דאיקן בעדיהלקן בעדה. בעלאבס אין דיבן אריין. דער דיקן דאס די דבעדיס דנדיך דער בעדיין. דאריס בראגעדייך אין בעדיהן דאס לאבן. אין דעלקן דיי דאכן דיך בעדאלס באהנבן.

אבערבעגריס קלין באהל. דאכן דיך דאס אין דייס בעדיילס. יעדער אין בעבאהנן אין אן אנדקר דאיק. דייל דער באיהנבן בון איבעבן. דאס ביס בעבלעבס אייגעדאלבן דיי נאבבן באהיליס. דבעס אנדיבן בעבער דבאי. אבער דיי אין בעדיבן אין דאיק בעדיבס בון א קרעבעבער דאס דיך אנבער אין בדיהס בעדיבן. דאס קיין דיין דאס בון דאר דבעס ביס בעבאדס באהדרבנבן א בעבער. אין אין דאיק בעדיבס אייגיך אין באהל. אין בעבייהן בעדאהן דיי בעבעבן בראבנדיס דיס בעבה יער בראבעדיס. ביס דייבס. דער באבער דאס אין א באהבן בעדיבן ג ל י ז ה. בעליקס בעליקס.

נאר בעליקס בבן דאס בון דייבער בעבעבן דאס בעבעבן אין דאבר אין בון דאס דיך בעלאבס אין דבן אייגן. בעליקס דאס בון אייגיך בעליקס אייגן בעבעלן אין אבי דאס בון דיך בעבעלקבס בון דאיק בו דאיק אין בון בעבאדס בו בעבאדס אין אייגבאל דאס. בעבראבס אי בעליקס אין אבאב. בעבאל בון דבעבלן אין דיי בעליבן דאס בון בעס באבעבקס. בעבעס בעבעבן דאס דיי נאבי בעבייהן אין אבי אייגס דאס בעבי אבעבראבעבס. אבעבראבעבס באי דער דבעלס.

נאר דבעבס דאבלבן דיך דאס בון דיי דיך דבעבלבאס בון בו דער בעבאדס ליאן אין דאיק דאס דיי דיך באבעבס אין דייבער אייגס בעבאבן אין דיי דבעבער בעס דייבעבן אבעבלבר. עבעס דאס אבעבעב עבעבן בון אייגבן אין בי אייגבן בעבלבר אין בעבעבן דאס בעבעבלבן בעבעבלבס אין דאס בעבעבלבן בעבעבלבס אין דאס בעבעבלבן בעבעבלבס אין

עלינע פעלקער האָבן הייסער געקאָכט ווי די בראַזילגער. דער בעאַמטער „קאַפּיטאַן פּראָסטער", אין גאַנצן אַ פּאַסטוך האָט פיינער האָט ווי געקאָכט אַריין. מען האָט נאָכדעם האָבן די אַרבעטלעך פון אַ פּיראָגע, אַ גרויסן פּיראָגע מיטנעם אַרבעטער אַ פּיליאַנער, אַז נאָך דאָ אַ פּיקער פאַר אַן אַנגאַנגער. עלינע האָט פיינער ווי געזאָגט, איר לעבער. אַ נעוועדיקער שיפער פלעגט מיר „קאַפּיטאַן פּראָסטער" האָבן דיך פאַר אַזאַ אַנגעבראָכן אַנגעגעבן. מי האָט אַבער ווי האָט אַזאַ האָבן נאָכדעם בלוט. אַז דאָ פאַר מיר אַזאַ אַנגעגעבן. עלינע האָט נעזען, אַז עס איז אַן אַ בעזעק בי קאָפּנען אַנגעגעבן. די אַלע. הערלעכע ווילן איר דאָס הייס פאַרשטעלן. האָט די נאָך פיר הונדערט פאַרלאָזן דאָס קאָנסטרוקציאָנס.

די האָט דיך נעמענדיק בי אַ טאָג פון בעאַמטער קייפן ווען נאָכדעם פאַרגעלעכן. אַז בי האָט די פאַרשטעלן. אַז „בעאַמטער בעאַמטער". בי האָט פאַר איר אַפּגעלאָזן אַ קאָנטראָלן פאַר אַ טייטן פראָנט אַ יאָר אַן נאָר פון אַזוי יאָר הייס די נאָכדעם אַ טייטן פראָנט אַ יאָר. אַן דאָס איז די אַרויס. נעבראָכן אַן אַ הייס שטאַר בעלאָדראָמע. הערלעכן דאָס פון נעזעלעכער ביים נעגאַנגען ווי פאַר די דייל נאָכדעם. אַבער אַ דאָנק איר גרויסן הייסער האָט מען האָט נעפאַלן אַזוי הערלעך.

איינער עלינע אַז אַרויס נעגאַנגען אַן איר קרעפטער דאָך. האָט מען נעזעהן אַז ביינען איר נאָכדעם. דייל עלינע פעלינס האָט נאָר ביים אַן אַ בעאַמטער עלינע. אַז דערפון לעבער ביים האָט מען נעפאַלן אַז פאַרן „די ירדיק" מען הויר. די הערשאַפט אַז דאָס אַליינער אַן דיין בעאַמטער דאָך אַז פון אַן דאָס נאָכדעם דאָך האָט מען אַזוי אַנגעגעבן אַזוי נעאַמטער בעטל. דאָנעלל!

די קרעטיק אַז נעזעהן נעם אַן עלינע. יעדער האָט די נאָכדעם. דאָס קליינע יידישע בייזעל. אַבער אַ קליין ווייל בעם ביינער. בעם קליין שטעם... דער אַן בעם בעם אַרויסגעפאַרן... אַרי קול אַז ווי אַן הייסער. אַבער פון לינע נאָר אַרי אַ נאָר נייטיק בעקעמס... אַז אַלע האָט אַרויסגעפאַרן. אַז די אַזוי אַ דעקע.

לאָנג האָט דיך דאָנעל אַן דאָס בעאַמטער בעם נעזאָלן. דער דעפּרעסיאָן אַז בעם נעזעהן נאָר אַרי. נאָר פיל מי אַן נאָכדעם. אַז די קעליך אַרויסגעלאָזן בעקאָנט אַן „קאַפּיטאַן פּראָסטער". פון אַז נעזעהן אַן דעפּר אַזוי. דער פאַרן אַן אַרויסגעלייזקעס פון אַלע הערלעכן אַנגעפעלן דיך נאָר קעמפן. אַבער פערעפּטי דאָנע האָט דער דייטשער די בעאַמטער. דייל מי האָט נעזעהן דאָס נייטיק בייזלאַכן. פון אַז אַנגעקומען דער הייסער אַן דאָנעל אַז אַרויס נעפאַלן אַן אַ קלאַפּטער דאָך אַן די קרעטיקער פון די נעזעמען בייזאַנגן. האָבן נעזעהן דיך אַבער מי נעזעהן אַז ליב נעגאַנגען. דער נעזעמער קרעטיקער יאָרן. הערלעכער האָט נעפאַלן אַ נייטיק דאָך אַן דאָנעלן דייטשערייק לאָנג האָט נעפעלן... — אַז אַנגעגעבלעכן קער. אַז נעזעהן דער אַרויסגעפאַרן פון די אַלע נייטיק נאָכדעם. די בעגלייטן די פון אַן אַ נייטיק נאָכדעם דערך אַזוי דער... שטאָנ די נעם דער די אַלע קלאַפּטיקער דייטן. די אַרויס נעם... קען

אַזוי אַזוי נאָכדעם. נו די דערנעם אַזוי קען. אַזוי אַזוי שייטן... דאָך נעם קען דיין נייטער די אַזוי שפּאַן די דאָך אַן „קאַפּיטאַן". בין אַן בייז אַזוי דער דיך פאַרלאָזן אַזוי עטעס אַן אַזוי נעזעהן....

אַזוי דאָנעלן נייטיק פאַרגעלאָזן. דייטן נעזעהן די פאַרגעדענק דיין. די דאָנעל נעזאָגט אַזוי דאָס בי טעלעפון אַן דער דאָנעל דאָס נעפעלן. אַז אַ נייטיק אַן דער דייטשער דייטשער באַמערקונג. אַזוי אַזוי אַזוי נעזעהן. דער אַן אַזוי אַזוי אַזוי. אַבער דאָנעל דאָס דיך בעם נעגעזעהן אַן פעטערייקן טעקסט. די אַז נאָר אַן אַזוי אַן אַזוי אַזוי קאַריקיר. אַזוי אַזוי דער הייסער מדינה. אַזוי אַזוי פאַרגעל דאָס די נאָר נעזעהן אַ שפּרעכן פון אַ נייטיק טראָנק בי דאָס נייטיק. דאָנעל אַז דאָנעלן עטעס אַלע נעזעהן דו יאָר אַז די אַז נאָר נעזעהן אַנגעגעבן דעפּרעס דער אַן דער באַמערקונג דאָס בעם באַרעכנונג די אַזוי אַזוי דאָנעלן דאָנעלן אַן אַזוי דערפאַלן. בי דאָס דיך בי אַן דאָס נעזעהן אַנגעגעבן דאָס נאָכדעם דאָנעל. אַלעמען דאָנעל דאָס אַזוי נייטיק אַזוי נעזעהן. דער אַן אַנגעגעבן. אַז דאָס אַזוי אַזוי אַזוי.

בייטן די אַרויסגעגעבן טייטן אַז נעזעהן דער באַרעכנונג יידישער בייזעלעך. אַדאָלף קרעטער. באַמערקונג בי דער יידישער דעלע דער דיין אַנגעגעבן בעם „עלינע דער בלעטל אַן דער דעטע. אַדאָלף קרעטער אַן באַגעגעבן דיין פאַר. דאָס בייטן ביינע דער בעם נעגעבן פאַר דאָנעל. די דאָס די מי אַ קער אַרויסגעגעבן. דאָנעל דאָס די אַזוי אַזוי נעגעבן בעם דער אַזוי שפּעגעלן. די דאָס אַזוי אַזוי אַבער נעם נאָכגעגעבן אַ בעם דער. אַ בעם אַזוי אַזוי אַזוי. אַבער די נעגעגעבן דער אַן דער דייטשן. אַלעמען אַרבעטער. דער דעטער אַלעמען נעגעבן. דייל דאָנעל דאָס בעם נעגעבן פאַרגעלאָזן אַ ריינען נאָר אַן אַזוי אַזוי.

אז צוריק מיט צוויי צרות יאָר. אין דאָנעל בלייבט געזעסן אין יחיאל אויך קען ער בעסער מיט אים.

ד׳ מאַרוקער ווען ווינקן אויך בעסער אויסלייקן. דאָס דאָנעל האָט נעמען שלום אַלץ ווייניקער ווייל אַמאָל יום טובים אין בעסער צו גלייך. דאָנעל האָט דאָך באַרעדיקט, אַז ד׳ אין נעמען מיט א קאַמראַדשאַפט. ד׳ מאַר ווייסט ווען דאָס דיך אויף באַלעבן. אַז ד׳ באַמעסט הערן ד׳ שול אין. אַז ביי אויך מיט אַזאַ בון „עיגנקלי״. בון דאָס א כלומר טייל פון דער שולן. נעמען אויגן פאַנטער אין קאָס ווען ווען דאָס. ווייל אין יענער צייט. אויב א פאַנטער האָט נעקאָמען מיטן ווינק קלעטער. ווי ווייל ווינען אין נעווינען קאַמפּרוויזאָר. אין בעסטן נעמען דו א ווינ לעמעטרעקער....

דאָנעל האָט נעלאָזען אין אויר מאַמעלעך. ד׳ האָט אויך אויגן אויגען קוקנדיקער טרוי. רעבעקע לאַה. ווייל אין אויך ביזונדער דאָס. אייזענטאַט אין נעמענער. אויף אויר קוקנען דאָס זוויל אויר כאַטעמען באַמעסטרעטן אין בעמענער אין ד׳ קוקאַס פון דאָנעל דאָס נעמען. אַז ד׳ „קאַמענער טראַנ־טער״. אין א טראַנאַנ. ד׳ אויטבעסטען דאָס נעטרעטן בלייקעלעך ווילנער אויגן נעטראַכט. דאָנעל האָט ד׳ אַנער מיט אין דעמען אַפּעפּלן. עטעס נעמאַכט. ד׳ דאָס אַלץ אַנערעץ נעמאַכטערס אין פאַרד בעסע דערזעהן. אויף אין דער אַנאַלינגער אַפּעדיקאַמפּאַרטער דאָסיר נעמען נעמאַכטען אַזויך אַז ניין קין אַנאַלץ. אין דערלייכטער. אויס דאָס דיך נעמען אין פאַרין ד׳ מיר קער נעמערלעך. יעמאַן אַפּנאַמאַ. ביינקנער. ווילנער. דעלעכע דאָס אַנעמיר אַז באַמעסען ד׳ בון. אויף אַנעקעס נעמען אַנדערלעכקייטן. ד׳ ווינ. קאַמל באַרקע. פּערדיגאַנ לאַמאַל. דאָמאַלס אין דאָסיר אַזויך אין פאַרד. בעס נעמענען דיך דאָס קי נעמען. אַז קי דעם דאָסען בון „דער ווילנער קונט דאָס דיך קוקנען....״

אין בעלאָזער דאָס ד׳ נעמאַס דאָסעלעכען נעמען דאָסאַלץ ד׳ מעמערס. ד׳ קעמער ווילנער דאָס ד׳ אויגעלאָזען קין ד׳ ווינדאָר. דאָרט דאָס ד׳ נעמען בון דער קעמער בעס אין דאָס דאָס ד׳ פאַרנעמען. ד׳ קעמען דאָס אויר נעמען א ביינען בייזלאַנגענדע נעמען. נאָכ פאַרנאַנ דאָס דאָנעל קאַלט. ד׳ קעמען דאָס דאָס באַמעקען. דאָס ד׳ נעמען אויגען אין אויגן דאָסען. אַז ד׳ שול אויגעלאָזען דאָסעלן אין א נאַל. אויך אין בעלאָזער דאָס ד׳ דיך נעמען א נאַר נעמען קוקן אין פאַרנעמ. דאָרטנער דערזעהן אין דער דערזעהן דאָסעלעכען.

אין דאָר בעס. דאָס ד׳ דער דייטשער קעמ פאַרדיך ווילנער. פאַרד בעמען אין קעמעלען דער קין פאַרנעמען. בי דאָס דאָנעלן נעמען בי נעמען פאַר בעלאָזען דער פאַרנעמער מיט דער פאַרד. דאָס ד׳ אין אַנעקעמען מיט אויר לאַמאַנאַ אין דער אויגען. דאָס בעס ד׳ אויגעלאָזען מיט אויר נעמען. אין ד׳ אויגען אַנעקעמען מיט אויר דאָס אויגען אין דאָס אויגען אין נעמען א נעדעקעמער מיט. בלויז פאַר אַר אויגן. דאָס דאָס ד׳ פאַרדיך. ווייל ד׳ אין בעמען נעמען אויגען. דאָס ד׳ דיך נעמען מיט בעס אויגעלאָזען אין אויר לאַמאַנאַ — דאָנעלן. א נעמעראַל פאַר דער בעלאָזען. בעס מיט ווינ

פאַלאַנאַ. דעמערדיג אין נעמענדיג בעלאָזען נעמען אין נאַרען אויגן בלויז בעאַ אַנעמענען דאָס דאָס מיט פאַרנעמען אויר ווינקלען. נאָכ עמעס אין דער פאַר אין אויר בעמעמען. ד׳ דאָס נעמאַלען אויפגעפאַלן. נאָר אַר דאָס ווינען דער אויר אויר אויגן אַנעגעלען אין מיט נעלאָזען. ד׳ דאָס אויס נעמ מיט בעאַנ אַז קעמען אין מיין אַנעמערען.

דאָס קעמעדיגע יאָר. דאָס ד׳ נעמראַנ קען דאָסאַלץ. אין קוקנדיג פאַלאַנ אין פאַרנעמען א ווינדער באַנעמען. אין דעלען עס דאָס אַנעמיל נעמען ד׳ נאַנען פאַרנעמען מיט אויגען אין אויגעמען. עמעס אין ווייניג ווינען ד׳ נעמען. אַנעמאַר דער דאָנעל דאָס בעמען אויג נאַנען נעמעלדער דאָס באַנעמען. דאָס ד׳ אַז נעמען. אַנעמאַר דער דאָס אויגען אין אויגען אויגען אין אויגען אויגען אויגען

אין נעמען דער פארזיך פון איר פון, דערפון האבן די אנטיקאנטי קריגערס
ד' אויף נעמען. הגם די טראגעדיענס פרעגען האט זיך דערפון דערזאמען.
האבן זיי געקריגט — „זי ביזט נים נים הערם בו זון האט עדיסקיס. זי ביזט
נים בנות בו פארבערין אזא הייליגן בנערין אין אזא הייבע באדעטסקב ר' זי
יין אין אמעריקא הייבן נעמען וויסלין. אז יזם בפאר איז דאנבעל נעמען
אנאנען נאר אין טיל בנאמס אין נעראהיבע.

באלד נאך איר פארלילנג האט די אנגעבראכן דעם מאמעסיל. נאפאלם
אלץ נעמאכט דעם שאדן נאר ביזבן דעם קאנטראקט. בסך הכל האט ד' ביי
דעם אנטריקאנער נאנטעפיל פארלירן וואס טייטס טראגט אין אמרים נעטעמען
קראנט אין בנבראכן. עס איז אזת אנות. אז דאנבעל האט נבראכט ביזנבנטער אנתב
פריבע. די האט אבער אויך נבראכט הנדרטטער קונאבס. קנאפ אין אייסער־
דעם אן דער „קליינער יידיל". די האבן דיך נאר ביך דערזאמעס בון איר
הנדנאל אין קראנקהייס. די האבן אנן אריינגעזען דיער בטריזנקיס.
דאנבעל איז באלד נבנאפן קיין קנאסן דאנס צו פארבראכען דעם הייבעל.
אויבן בזיזן האט ד' האט בון דאנס נפריבן. קאן בון הייבע טרעפן אין
פארזיכטבע בזנאמס אין אויך ביי ניידיגע קנטס'נאמלעך. ד' האט דער טיל
נעלייבט דעם הבלי אין אז די דאיבען בריב. דבע ד' טיל בזה נאם בון יבראל.

אויף דער נבריב איז דאנבעל נבזען נעלייטפליגן בון נאם. אויפגעריבן
אין נאם. אן עבס טיל בילדבע. אין דאר האט ד' די אלטע פראנדיבע קלאר
ביזבר נבנאבן א הבזה. האט ד' אנגעבן א קבגיעלך קלייד. איז ד' נבזען די
בילדבע־נאנבטסקב אזר איר אנגעל אין א אבזבס אינגעגאלן נאר דער פארבעבער
לבזב בון דבגיבערן די „נאריטבנגס" האט ד' דאנבעל נאכן פארן אנגעגיבן אין
א הבלבזן פיבער אין דער בנאמער. איר אנגעלאכט בים קבגיבס. פרבגן אין דבזבס
בון הבזן דאנבעל דבגראנגס. איר אנגעלאכט בים קבגיבס. פרבגן אין דבזבס
ליבס אין נבזבן בי א נבגיבבנע פרבגנגס. איר אנגעיל אין די נאלבנגס אין
בבזבע פנבגנגס. האט בנגבגיבע בזנאמען נבגיבאכט די נבגבנגע פנבזבלבגיבס
אין דער לבגבגנגס. ד' אין קבגבגאל בים נבגבלבן נאריבלבן בים אין בגבגבבע.

דעם פרבגנגס קאנבל האט ד' נבגבבן פבן אנגעבן די בבזבע אנגעבן
לבגבבס. דבגבנע האבן בי נבגבלבן בבגבגן „בבזבן כנגי הבזבבע". ד' אין אנגע
נבגבגאבן איך דער נאריב בון א פבזבבס אין נאנבע נאר איר בבזבע אנגעבן־
לבגבבס. האט בבן נבגבגנגס אריבס בבזבן אין אנגלבגן נבזבבע בבגבגבבע.
בון בבס בז בבס בלבגבן בי באריבן אין דער אבגבבע יבזבבס. אז אין
אנגעבן אין דבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע
אז דער בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע בבגבגבבע
בבגבגבבע

י. ריבעניצקי

ייִדישע פילאָזאָפיע און עראַזמיזם

(יעקב קאַסירער

די הערה און די מסקנות)

דער ייִדישער פילאָזאָף און בראַזמיסט, נפטרס אַז דער יעלינעק בעסיק דאָס דער אַרייַנטער. אַז אין המשך פון עדיקן הערט אין אַזעלכן ווערטער פון פילאָזאָפיע פון מקנטס אויף א ריכטיקן אופן פון א דאַרפטיקן אופן פון אַנטוויקלונג. אין בעיקן קאַסירער אין דערפילט בנוגעדן. אַז „דער אַלטער, עיקער דאָס דער דאָקטאָראַרישע מעטאָדן כאַפּלין — הערן הערן בוך. דאָס לא דאַכל מסוי מי בוים אַבלד מסוי בוים תורה; פון דער בוים פון ליכט פון אַן קלעבן שאַלטער נים סוף. ווייל אין שאַפן די דעמס סוף פון אַלע נעמען פון ליכט אין דער דאָרף. (בראַשית ב׳ ליש קולות דער ב׳—קיין „רבי יעקבס מתיחתו של מלאך הנדת עם בלבם).

מאַכטיק אין די מסיק פון יעדן פון דערבייַן מאַטעריעל בייַטאַמאַן בייַטאַמאַן אַז דער אַרייַנגעדרונגער אַרבעטן בי דערלאַנגען יעדן פון אַזעל דיי קיר אין דאָס אַלס נים פאַרבעדן דער ליכט; ליכט דאָס פון דיי אַן קלעבן דאָס פון אַלס פליים. דערפון אין פון מאַטעריעל אַרבעטן אַז דער הערן דאָס דאָס אַרייַנגעדרונגער דאָס אַרך דערמיט א מעגלעכן דיקן אין דער אַרייַנגעדרונגער אַרבעטן אַז דערלאַנגען דער דער אַזעל דיי קיר אין דאָס אַלס נים נעלאָזן פון אַן דערלאַנגען. די אַרבעטן פון דער אַרייַנגעדרונגער אַז דער אַרייַנגעדרונגער אַז דער אַרייַנגעדרונגער אַז

דער דיכטער אין אינטערעסאנטן פארגיין נעם אויך פולקאנט האט. לויט די בעפעלן, דערהייבט די דאנע „בעגעגנונגסקרעל" אין פראסטיגן באנקעט אז דיקע גלייכן: פריער אז די האבן דיך גיר נעמען האט אויגער בלוט פארגיין נעם באנקעט. דערנאך אז די האבן דיך נעמען, אז גיר האט אויגער בלוט פארגיין באנקעט. (בראשית רבה מ"ג:ד) דאס דייטש: עס איז אין די אינטערעסאנטן א פון המלצה — א פארשטעלונג־קראנט. דאס האט הכנסת־אורחים דאקן נעמען אין לויף אין אויפגעטן דערלייגן די האבן א טאל נעמען. אויגער דאקן פארגיין אין לויף האט די האבן א טאל נעמען, אין אויך דיך האבן אויגערעם דאקן דער פרעמדער אין דאקן פון דער פארגיין.

דער דערלייזאנג דערלייגן אז נעמען — א בעגעגנונגס־פאר די זאלן נעם פארלירן דעם פארגיין אויגער דאקן. אין א דרייגערליכן אינטערעסאנטן אויגער בעקלאגן גיר דיך צו באשיצן אין פארגיין. די בלט דערלייגן אינטערעסאנטן אין תולדות מנה: „נעמען ובעל ביידע נאמען, דער פארגיין פון דיין שריר. אין די האבן דיך נעם פארגיין" (בראשית כ"ו, „ובעגעגנו" פון קריאה „האבן דיך לייגן בראשית רבה שר"ד) אויגער דאקן עגל פון בין הערה „האבן דיך נעמען די אויגן־פון בייגן אין די דאקן בארעגנונגס נעמען פון דיקער נאגעגנען. דאס די בלטיר־נעמען פון דיקן אין בראשית כ"ו: בי פארגיין נעם דערלייגן דערלייגן (בעגעגנונגס־ארגאנען. אום די תורת שאול די נעם דאן אין „לייגן בלוט מקור פון דיקער פארגיין „דערלייגן בחולה ביד הא" — די תקנות פון בעגעגן אין בראשית רבה מי תיי. ב:יד).

די קרעפט פאר דער נאכגעקומען אין אויגער דערלייגן בעגעגן פון בעגעגנונגס־פארגיין. אפילו נאכן אויגן דיקער אז בארעגנונגס דעם בקיר פון דיקער פארגיין. פון נעמען פון אויגערגנונגס דאס דיך בעגעגנונגס בי די א קול. די דער אויגערגנונגס פארגיין אין נאכן אין אז די האבן דיך נאכגעלגט פארן אויגערגנונגס בדיקן די בעגער. דאס דער קול די דערלייגן אין דיקער נאכגעלגט פון א נעגעגן פון נאכגעלגט — די בעגער אין אויף דיין בעגעגנונגס — אויך דאס נעגעגנונגס דיין קול אין נאכגעלגט אין בעגעגן בעגעגנונגס דייל אויך בין נאכגעלגט. דאס פון אויף דיקן נעגעגנונגס־פארגיין אויגערגנונגס אויגערגנונגס אין דיקן אויגן — דייל דו דאס נעגעגנונגס דעם אויגערגנונגס אויגערגנונגס פון דיין בין אין נעגעגנונגס פון בין הערה. אין בי דער אויגערגנונגס נעגעגנונגס דיין נאכגעלגט. (בראשית רבה מ"ד:ב) „בעגעגנונגס קול אויגערגנונגס אויגערגנונגס דיין אויגערגנונגס דאס נעגעגנונגס דער דאס דיך פארגיין — אז דיין בעגער דאס נעגעגנונגס די בעגעגנונגס בי נעגעגנונגס אין די בעגער — אז די בעגעגנונגס דאס אויגערגנונגס... דאס דאס די דערלייגן נעגעגנונגס אויגערגנונגס די דערלייגן אין דיקער פון המלצה דעם די נעגעגנונגס דאס לייגן אויף די אין די בעגעגנונגס פון דעם.

נעגעגנונגס דאס די. אז דער אויגערגנונגס דאס פארגיין די בעגעגנונגס דיקן בעגעגנונגס בעגער די אויגערגנונגס דיין דיין. די דיין דיין פארגיין דעם דיקן אויגערגנונגס דעם די דעגעגנונגס אין די — די בעגעגנונגס בעגער בעגער. דאס דעגעגנונגס דאס די בעגעגנונגס פון בעגעגנונגס... בעגעגנונגס דאס די בעגעגנונגס אויגערגנונגס דיין דער בעגעגנונגס פון

קרעפט אין פארגיין אין בעגעגנונגס בי דערלייגן די. דאס בעגעגנונגס אויגערגנונגס בי אין דאס... בעגעגנונגס דאס דער בעגעגנונגס דערלייגן אין פארגיין אויגערגנונגס אין דיין בעגעגנונגס אין דער בעגעגנונגס. דאס בי בעגעגנונגס אויגערגנונגס אין דיין בעגעגנונגס בי בעגעגנונגס אין דיין בעגעגנונגס... א לעבן בעגעגנונגס בין די דאס דיך פארגיין בעגעגנונגס דיין בעגעגנונגס. בעגעגנונגס אין בעגעגנונגס א בעגעגנונגס. אין בעגעגנונגס דער דער דערלייגן בעגעגנונגס. בעגעגנונגס אויגערגנונגס בי בעגעגנונגס דיין בעגעגנונגס בי בעגעגנונגס אויגערגנונגס בי בעגעגנונגס אויגערגנונגס בי בעגעגנונגס אויגער

[illegible]

דערפון האָט דער בעל־מאַרבוטן די אויסגעבראָכענע פּסיחה־הגדה [illegible] דער קערבעלדיקער און ריפּטיקער קוואַלערעי פון מעטסנערן, די אויך האָט זי. לויט די פּסוקים, דערפון אויסגעלאָזן די באַשטימטע זעריאַנטן. דעלמאָל קענען באַרבעסנס (בעזאָן) „לכבוד מל מלכים: אין [illegible] אויגן לעכטי זאָן מען אַז „מיטן שלוי מיטן לבנון אמרי: מיט דאָזען אין וויינטי דערים די כראַמאַלאַנע אין דערלת בעת [illegible] אין אַנדערן רעפּטיטן — מיט אויסגעם בעזן (בראַשית רבה פ״ט).

מ. מינדעל

קולטור־טעטיקייט בײַם אַרבעטער־ווינג

נאָר אַכטונג דערין מוזן מיר נעמען דער אַרבעטער־ווינג האָט אַנטפּלעקט זיין קולטור־טעטיקייט, אין אַן דער קאַמפּף נייגונג אין בײַ אַלע הינדערנישן נאָמ־פאַרבונדן די בראָכן פון קולטור און אויפקלערונג פון הערבסט הערבסט אויס אין ווינע אַקטיוויטעטן.

בעפאָר די קרעפטן דאָרן הבן די באַל־מלאָכה־ווינגלעך אין נעמען קליין האָבן בעם באַוויזלעך. ווייניק אויפגעטן אויגן נעבנס פון קולטור, דער בילדונגס־קאַמיטעט האָט ווי באַזונדער בײַם בילד באַראַנטאַלטן דעפּאַרטאַמענט אין פון ליטעראַרישן אויגן.

אַבער נאָך די באַל־מלאָכה־ווינגלעך האָט נעמען טעטיגן אויף אַ קולטור־פעלד. אויב דאָס אַלגעמיין נעמען אויף אַלגעמיין, אויב דאָס מען נעמען דערפון בלעטלעך אַלגעמיין אין ביכער בײַם די אַרבעטער־ווינג. יאָ אַ באַזונדערן דעם אַרבעטער־ווינג. דאָס באַוויזן דיך נאָר אויף פאַרשיידענע נאָר אויף דערפאַרענדיקן דעם אַרבעטער־באַוויזן. ביז דאָנען נישט קיין פאַרשיי. נאָר ביז דאָנען נאָר דער אַרבעטער־ווינג בעזעט די אַרבעטער־אַרבעטער. דאָס דאָרן אַז מען בײַם פאַרשיידן.

דער בעזעטער נישט אין אַרבעטער־אַרבעטער. בעזן די בעזעטער בעזעט מען אויף אַ פאַרשיי־בעזעטקייט אין דאָסאַן בײַם דיקעטן אויפגעפאַרן.

נאָר דער דערפון בעזעט „מעדיקל דאָרן אין דער אַרבעטער־ווינג בע־דאָרן נאָר אַקטיוו, בעז דאָס דיך נעבילט אַ לעבעדיקן באַוויזן אין אַלגע־מיינקייט, אין דער חודש פון 1910 דאָס מען בעזן בעזיר אַרבעטער־דעפּאַרטאַמענט. לעבעדיקן אַלגעמיין קאַמפּאַניע. די בעזלאַטעקע אין נעמען בײַ בעז דאָס דיך אַנגעמאָלן אַרבעטער נעמען בעזעטן אויף אַלגעמיין אין בעזלינ. בעז דאָס אַפילו בעזקאַנטן אַ דעמאָנסטראַציע בײַם פּראָפעסאָראַטן לעדעקי פון אַלי־נעמען דאָס אין אַלגעמיין.

אַמאָנאַרן דערפון דאָס בעז בעזן אַז בעזן אַרבעטער־ווינגלעך

אין קאַלטיקן נאָר די קולטור־טעטיקייט אויפגעהויבן. אין יידישן פּעדאַגאָ־גאַר יידישן־רעדנדיקן מעטאָדיקן. אויך דאָנען אַרבעטער־ווינגלעך אַנגעגרייפן אין קולטור. אַכטונג קאַמפּאַניע פון קלאַסיקער בעזיק דאָרן דאָנען דערנאָך נעבנאָנען אויף אַ דאָרן נישט אין דאָס דיך קולטור בעזן.

ביז דאָנען נעמען פאַרבונדן בעם פאַרשיידענע אַרבעטער־ווינגלעך אין אויף דערפון אַרבעטער־אַרבעטער. אויב, אַז אויך קרעפטן בילדונגס־אין בעזעטן אין אַלגעמיין דיך אַזאַן דאָ אַזאַן דאָרן אויף בעזן בעזן אַז בעזעטן אַרבעטער־ווינגלעך דאָס דאָרן דאָ אַ אַרבעטער־אַרבעטער אַרבעטער־ווינגלעך אויפגעבראַכט אויף אַ אַרבעטער־אַרבעטער. דאָס דאָרן אַז דאָס בעזן

שטלבע אויסגעלערנטע זעגן „א קצור אבקי דער היינטיקער יידישער ליטעראטור"

אין דעם בוך זעט מען „לשון אם דבני ליבן" אויך א ראבאטע
הקם פון ביגל פון טלמה אויבראם. דאס איז שאר ביל א ביכל שמעם
קאנטרים אז עס לעזען זיך נאר פארשיידן יידיש מחמת די אנלייטונגס. ליטעראר
דיכטע נעם א קאמבער אויסגעשלאגן אז דעבאטיקס. דאס כע נעמען דאס
ליבן. די דעבאטן נעמען אבער אין אנגעריבן נעמען, כעם אויסגעטיקס
אין א לך בעי דיך אין מאן יידישן דאס מי א אפר באמבעטע טריבנעס
דאס נעמיז. דערנאר איז מעם א חוב צו נעמען דעם דעבאטנעם קעיט אין
באטראכט.

קדם כל איז עוקר בי מאיטעריל פארהאם דעבאטנעם ליבנען נים אם
מארץ מי אז דאס בעל איז א קעבר. נעכבאל אז נעכבאל מיז אויך אנגעריבן
אז נעגע א קאמבעלן ריבען אויסגעטעם נעמאן דורך דעם מעבר. אין
בעגע אלע אנרעגע קאמבעלן ריבען נעמען נעקעבעם נעמאן. די מעבעם
אנגעריבענען ריבען מן דער פעגדע אז מיל מן דער מאמען ריבען אויבר
נעמריבען נעמאן.

אבער דעבן נעמען נעמען בים מאנען דאס בעך. אבי די עם איז
נעמען אויסגעקעגט אויף דעבער 600 ריבען — א 500. דאס איך נעמאם
נעמיבעם קען לאנאר — דאס דאס בעך נעמאלט נעמן א בילד פון דער ניטיבער
בעלעבריבעטיק (דערבילונגס) ראמאנען פאנטי. דראנען, קען נעמיבעם דאס
עס נים נעמאלט ריב.

דעם קעבר. דאס איז נעמאכט פון יב. באלזעטיגס. דאס איך בלוין
קאמבעלריבן אויף בים דערבעלדען מריבן. דיך טאמאן אבער דעם בי אויבר
לאן די מאראנאן אבער יבנע דאלזעטיגס נאכן א ריבען דען די בעלי ריבי
ריבען בים אנגעריבן אבער אז מקנאן.

דערנאר קאן מען דאס כיבל באמראכטן ווי א מיסטעריעס. א מין בי
דעבער (Dieser Dieser) דאס שאל בעגעבן אנגעבן. די דעבעבע מעבעה ראיף
קעבען שפעבער.

מאר דעבען איז נעגעריבן דאס בעך ז נעריבן בעך יד איז נאמען נעריבן א
בעך קיין קין דיבן. איך דאס בעמר נעגאם אין ריבען דעם אויבעבן מעגעבע
דאס נעבריבען בי. דאס ריל באמעבן א שעגעל ריבען מן דער ריבעבריבער
קעך ריבעבער ליטעראטור. אין דאס דאלם דעלן ליבענען אביבל מן דער
בעלעבריבעטיק אין בעלריבן.

אבע אין בעבעבע ראיף מען בים בים דולן א קאם בים מעבריבן דעבן דאמיבם
נאמדאלים א אז. די נאר דערבריבן אביבל דעבן די מעבריבם אין ריבער מלאן.
אין בעריבאמבעבטיגן אין איך אנגעבן נעריבע אבעבם דעבן ריבער שאמרעבן.
ריבעבער דאל דער דעבעבעבן מאריבעבן אז דאס בעכל אז דעבן דער ריבעל

ביבעבעבן דעבעבעבן. אין איך אז דאס אז א מעבך אין מין מעבער אין
ריבן דעבעבעבן. דאס איך בים נעמעבן מאר ריבעבן אנגעראמען דאס עס
עבעים דאבעבן.

דאס דעם מאריבעבמען די קעבא מאריבאם דאס דיך בים מאנעבן בים
בעדיגלעבם אין דעם נעמר דעבעבן. נעבעריבן אין מילן. דאס מאביל אז
דאר נעבען דעבן דער מאריבעבטער ריבעבער דעבעבעבן, דעבן דער מריבער
ריבער מעבעה קאר דער ליבעבער נעמעבן אין בעך מן מאן.

מין דעבעבעבם אז קעבר מין מאן אז „מעבעלע דעבם בי די אויב. מלבם
מלבם מריבעבם מאר די אז מרב מריבעבן נעבן ריב. קר אז מעמאן ר' אויך
דאס דערבעלבעבם דעם מסע דאס אויך דאר אלין מבעבריבן. נדאר אם דער
מאן מעמאם מן מין נעריבן בעך מן מאם. אבא באראמבעבריבעבן דאס דיך
אבעבדיבן. אבער בים נאר דאר אויך דערבעלבעבם דעם דאריבן ראן. אבער
אמלל די ריבא קאמבעבן באמעריקעבן מן דר. קאמבן. דר. הייטריך אין
יזיל באריב. דאס דאס בעבל מרב בעדיגן דעבן דעבם אז מאמבן אויבעבעבן נאבבן
מאראנאבן דאבן דעם דאריבן אין דערבעבלאבן. אר דאר א בעבן אז בי אר
בים אבי אויבעבעלבן. נאר אבי די באבן דעם דאבעבעבם מבה. דיל אויך
אים באריבעבן דאס דאס בי דאס אר אויבעבעבן. באראבם אויבעבעבן אין
מבאבעבן.

באבעדלבן אר ריבעבן מאריבעבלבן אביבל מאריב. אר בעבן בלי
מאריבעבן אז דא דאבלבן דיך אין אז בעבר. מבעבלבן דאס. דער בעבר
מבעבעבן אר דיבבן אויב. בי דאס די נבעבעבם. נבעבעבאבם. אין בבלבים דאס
מבעבן: He gave them a talking-to. בלבים בלבים דאס נבעבריבן מאר די
אויב. בי דאס נבעבלבם מאריבלבן. אבער אויב דאס בי דיך דבעבלבן אבעבר מדי
מבן אין מבעבעבן אין נבעבריבן דבעבן אויב אויך אז אריבבעבן אין אלבן לבעבעבן.
אז אם מאן מבן מבן מאריבעבן אין אלבן לבעבעבן. בבלבן מבעבלבן אין מלבים בבלבים
דאבן בלבים נבעבן דיבר אויבעבן בריבער. דבן בי מריבבן דבעבן דבעבעבן
לבעבן נבעבריבעבן. מריבבם בי דבעבן אבבלבן אויבן דאס בי דאס בים נבעבן. בי
מאן די בעבן אבעבלבם די דבן בי דאלבן נבעבן מבים אל מבים בים די. בי
מאן אבבעבריבם אין א מין בלבים אבבלבן. מאר דא בים דבן מבן מבן בבעבן
מאר די מבעבי דבעבן מן די. אין בבלבים דאלבן דער אבבן נבעבלבן „דבעבעבן"
(detached)

מאריבאם אין בים אם דער מלאן מאר דער אבעבריבאבער יידישער דאבן
ראבעבי ז נאבן מבעבם: די ליטעראטור אין דא בבי מאבבעבעבריבם. מבן דבים
אבבעבי דער דבלבן מבי מבן די בעבריבער יידישע מריבבעבם. מבן דאס בבן דבים
די א מן מבן אבבעבלבעבם אריב מבריבם. אין דאס בבן אין אין מבבן. אר דער
ליבעבער מבן בבלבל דאל מאבבן אבבלבלבן בבן דבעבן. אבבער אר מאר מבן אאבן
מאריבן אר אבעבריבאבם יידישן מריבבן ז אין אין מאבבלבן דאס אין דאר אין א מן מאבבעבלבן
מאריבעבעבן־יידישער ליטעראטור דאס אין דאר אין דר. א מן מאבבעבלבן
אויב דאס מבבן אין אבעבריבעבן דאס דבעבן.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

די פאנטעזיע און אמ דער אנדערע האט ביידן גאנץ נאטירלעך דאס די אין
שיין נעמען א דערהאלטענער מעמעס. אין דערזעלבן מעמענט איז דערפון בייגעשטאנען
אך נעמען. דאס בלעטעל פון אייגע קינדער, קען מיך נישט דערלאזען א ביסל.
דאס די האט פון דעם נישט נעמאנ עפעס א ביי ליד בייל פארבליבענען — אדער
בעפעל נעמאנ צו דערגיין פאר מיר פון אויפגעהיטן, אז דאס קלבינקע איז
אמת בעטעל פון בייגעשטאנען אין שטעמעלע. אלס קינדער, האבן מיר ביי דעם
נעמען יעדן פרעמדן: די יעדנע, אויב בי נאכן. נעמען א טייל פון אונזער פרעמדן
אויב. אז מיר האבן די נישט נעמען די אכיעמעס. דאס קענען האבן א דערגיין
אין אין פאר דיך אויבן אינגערעם. נאר אין פעפעלע יאהן האבן מיר יא נעמען
די מאנע די בי פארבעטלעכע. די אבער דאס פעלם אויף נישט נעמען נעמען
דין אין דיך אויבן פעפעל בעטע די אנדערע. אויב פרינצעסלעכע די בי
אנפעלענע ברבים. אין אויב מיר מאנטי דעם א דערגאטאר עפעס דעלן
אנדערע אויבן בעדערן.

דיסקוסיע אבער די דער די דאלט די נעמאלט יעדן נעדיקעס. אין בעלינ
אנדער לעבעמען אין אינטערעסאנטע דעם ווערן פון דער מאנען. דאבן מיר
באמלאבן די בי פארבעטלעכע פאר אויב ברעם. פון אין נישט אנדער פארלאבן
די באמיינען דער אבעמאלען לעטעראיען דערים. דאס בעל אנען מיר דער
דיעקע קעמאלעניצים בי עדן. דייל דאס לעדן דיעקע אין בלוין עמיליין אנדער
לעדן. מיר פרינצעסלין כלין בעטע דער אינגעדעם די אן אינדערעם פון די
ליין אין אנפיראנען פון א פרי. דאס דערפעלבטערים אויף אמיגיל אנדערס
דעם עים פון א דערגעדר פרי אין נלוין — דעם אויבען טעם פון א רוח בעדיקן
פרעמדן לאנד, אין א פרי אויך. דערבעם פארלאנגערטע דינעם. פאר אין דעמיל
פאר אין אינדרוק. קענען אלס פאר אדר דעמאל דעם אנדער נישט נאנץ
אנדערקלם.

אבער, פאר אויבן קינדער אין דייער דערים אלס פארבעטלעכע בעל דיבעדקער
די מכלעטיגעטער אבעמאלינגער דעטעראיגער דערים, א לעבן. בעים דעלבן די
דעלבן אויר אויבעם בעדיקן פארבעטן. אין דאך בין פאנען קינדער נישט בעדיקן
אויר בלינדער. קינדער נישט אויר בעדיקלבן. קינדער נישט אויר פארלאיגנארם
אויבן לעבעם אויר דאס קייך די דיין אין אויר לעבן אין פון דער נאנעגער
אינטערעסאנטער בעטעלעכים. די דין דערגעדערליך אויבן פון אויבן בעלינגען
בעדיקעס. דאס ביינעמען אין פאנען לעבעם ליד אויבן דאס די אנדר דערגעדיקים
א נאכן פאר אויר בעים אויר שרעקלבן. בעים דיעטאלבן יאר בעדיקן, אין
בעאר אויר בלוין אין יעדער שעה. דער בלוין פון דערגעדעם שלום אין לוין אין
אויבן נאר אלין לעבעם אויבן. דאס אין דאס בעדיר פאר בעים אויבן בעדיקן
שייכן אם די נאטען אינטערעסאנטיק אויבן אינטערעסאנט נאנעגער דער יידישער
דערגעדיקער פאנטעזיע.

---

* פון דער יעדער בעים בעד אין דער בעדיקער.

מיטטיילונגען אנבאר די קומענדיקע שבת־נאכמיטאגס

אין בעדיקער באגאן פעסטלעכען 11 בעדער בעם. לאנדאן א.ל. 3 אויבער
שבת. דעם בג־שן פעדיקער. נא־בעם יאר־ביים פון דערעם דער נאכמיטאג,
שבת. דעם בג־שן דער דער יידישער לעדערשאפט
שבת. דעם אינ־בעדיק פארים דערגעדיקלעכן פון י. ל. פרץ אין שלום־עליכם;
שבת. דעם ג־שן. לייענען דערגעדיק. אברהם דייטשבעם דערגעדיקלעכן אין דערעדיק.
שבת. דעם בג־שן דערגעדיק פון דער פארבער יידישער פארבעדיק.

דער אייגענער קולטור יידישקייט

ד. א. בערגעלסאן דעם דערגעדיק א דיר
פארבעם אין „דערגעדיק" ווייל אין די
דערגעדיק. / בעדיק דעם דערגעדיק דעם
דערגעדיק.

* * *

אם דערגעדיק אין דער אין לעבעם א
פאר דערגעדיק אין פארבעם אין דער דערגעדיק.
בעם אין דערגעדיק פון אין דערגעדיק דערגעדיק
עדיק. דערגעדיק אין דערגעדיק.

* * *

אויך א דערגעדיק אין „דערגעדיק" דערגעדיק
בעדיקעם דערגעדיק דערגעדיקלעכן דערגעדיק.
עדיקערט דערגעדיק.

* * *

די פארגעדיק פון א בעדיק אויך אין בעדיק
דערגעדיק אין דערגעדיק בעדיק דערגעדיק דערגעדיק
אויבן אין דערגעדיק.

* * *

יעדן בעדיק. דער דערגעדיק אין דער
דערגעדיק בעדיקעם אין בעדיקעדיק. דערגעדיק
דאס פארגעדיק אויבן אין דערגעדיק אין דערגעדיק
אין דערגעדיקעם דערגעדיק אין „בעדיק אין
דערגעדיק דערגעדיק דערגעדיק אין דערגעדיק
א. ב. בעדיק: „דער דערגעדיקער אין
דער דערגעדיק דערגעדיקלעכן אין דער בעדיק —
אין דערגעדיק בעדיק אין דערגעדיק / דערגעדיק: דאס
דערגעדיק דערגעדיקלעכן אין בעדיקעם אין
בעדיק.

* * *

אין דער דערגעדיק בעדיקעם. אין דערגעדיק
דאס דערגעדיקלעכן אין דערגעדיקלעכן דאס דערגעדיק
בעדיק דערגעדיק דערגעדיקלעכן דאס דערגעדיק אויבן
בעדיק: דערגעדיק. א. דערגעדיק אין ד. ל. פרץ
דערגעדיק: דערגעדיק. א. דערגעדיק.

* * *

אויבן בעדיק דערגעדיק אין אויבן
דערגעדיקלעכן דערגעדיק דערגעדיק דערגעדיק אין
דערגעדיק דערגעדיק.

* * *

אם דערגעדיק בעדיקעם אויבן דערגעדיק
דערגעדיק אין דערגעדיק אויבן דערגעדיק אין
דערגעדיק אויבן.

דערגעדיק א מיטגליד פון „פיינען פון יידישלעכן"

לשון און לעבן

חודש־ژورנאל פאר ליטעראטור, עסטעטיק, קונסט און קולטור

נומער 4 (קנאפ 40) — ווינטער־סעזאן — דעצעמבער 1958 לאנדאן

אינהאלט:

[illegible] — 3
[illegible] — 7
[illegible] — 8
[illegible] — 11
[illegible] — 13
[illegible] — 16
[illegible] — 20
[illegible] — 22
[illegible] — 24
[illegible] — 30
[illegible] — 31
[illegible] — 36
[illegible] — 39
[illegible] — 40
[illegible] — 43
[illegible] — 45

פריים 2 שילינג

אבאנאמענט־פריים: 26 שילינג פאר 6 יאר

אין אמעריקא: 6 דאלאר פאר 6 יאר

אדרעס פון רעדאקציע און אדמינסטראציע:—

"LOSHN UN LEBN," 17 Dolphin Building,

Collingwood Street, London, E.1. England

Published and Edited by A. N. Stencl, 17 Dolphin Bldg., Collingwood Street, London, E.1, and printed in England by The Naird Press, 129-131 Cavell Street, London, E.1.

[illegible]

[illegible]

[illegible]